

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsacega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 30 h od enostopne petit - vrste za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. januarja 1911.

C. Kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina : O pomanjkanju denarja. Mlekarska zveza in cene surovega masla. Posvet zastopnikov živinorejskih zadrug. Za povzdigo našega sadjarstva. Vestnik Zadružne Zveze. Zadružni pregled. Občni zbori. Pregled poslovanja hranilnic in posojilnic.

O pomanjkanju denarja.

Vsled neugodnih letin v letih 1908 in 1909 je bilo v naših posojilnicah nastopilo več ali manj občutno pomanjkanje denarja. Posledice slabih letin pa nismo občutili samo pri nas, ampak tudi v ostalih deželah naše države. O tem predmetu piše zvezin tajnik A. Wagner v Gradcu sledeče:

Kdor zasleduje razmere na javnem in mednarodnem denarnem trgu, je v minulem letu, zlasti v 3. in 4. četrtletju, opazil splošno pomanjkanje denarja. Tudi v Avstriji je bila potreba po denarju tako velika, da je avstro-ogrška banka vsled izvanredno visokih zahtev, ki so se stavile do nje, bila primorana zvišati svojo obrestno mero na 5 %, ker se je vsled tega prekoračila davka prosta notna rezerva. Čeprav so se od druge polovice meseca novembra sem, zlasti pa ob zaključku leta 1910, zboljšale denarne razmere, vendar pomanjkanje denarja v novem letu še ni izginilo.

Če iščemo vire povečani potrebi po denarju, ki povzroča to denarno pomanjkanje, najdemo jih v izvanrednih zahtevkih po kreditu v raznih panogah industrije, v živah-

nejšem delovanju borze in ker kmetijstvo potrebuje več kredita.

Sodi se, da je kmetijstvo rabilo pri banki za 150 milijonov kron več kredita, od česar odpade 100 milijonov kron na posledice slabe letine v l. 1909. Pridelek l. 1910 doslej tudi še ni zmanjšal v zaželeni meri kreditnih potrebščin, oziroma se z izkupičkom od prodanih pridelkov še niso poplačali vporabljeni krediti.

Kako vlogo igra pomanjkanje denarja v zadružni kreditni organizaciji avstrijskih kmetov? Gotovo je, da pomanjkanje denarja na javnem denarnem trgu vsaj deloma vpliva na našo kreditno organizacijo. Kmetijske kreditne zadruge, oziroma njihove centralne blagajne nalagajo tekoči denar, ki ga ne potrebujejo v svojem obratu, da je plodonosno naložen in pripravljen za izplačilo, v varnih vrednostnih papirjih ali pri varnih javnih denarnih zavodih, oziroma ga tako nalagati morajo, ker ne obstoji državna zadružna blagajna; kurzi vrednostnih papirjev kakor tudi obrestna mera bank pa se ravna po vsakokratnem stanju na javnem denarnem trgu; vsled tega je kmetijsko-zadružna

kreditna organizacija v tem oziru odvisna od javnega denarnega trga.

Vsled pomanjkanja denarja zvišana obrestna mera omogočuje bankam in drugim denarnim zavodom, da vlagateljem (torej tudi kmetovalcem) nudijo višje obrestovanje. Posledica je neredkokrat, da se vlagatelji obrnejo do svoje rajfajznovke, ta pa, da ne zgubi denarja, se obrne do svoje centralne blagajne z zahtevo, da naj se jim njihove vloge višje obrestujejo; to se dogaja celo takrat, kadar je zvišanje obrestne mere — kar je navadno — samo začasno in je od tod izvirajoči dobiček komaj upoštevanja vreden. Ne upošteva se vedno, da na ta način dobljena korist dostikrat ni v nobenem razmerju s škodo, ki se povzroči kmetovalcem vsled zvišanja posojilne obrestne mere, ki spremlja vselej zvišanje obrestne mere od hranilnih vlog, kakor tudi vsled tega, da trpi za kmete tako važna in pomembna stalnost obrestne mere. Na drugi strani pa povzroča pomanjkanje denarja, da padajo varni naložni papirji, ker se tekoči denar ob takih prilikah lahko naloži ugodno in proti visokim obrestim; iz tega pa nastajajo velike knjižne, ne realizovane kurzne izgube, ki neugodno uplivajo na poslovanje osrednjih blagajn.

In kaj šele pomanjkanje denarja na združnem denarnem trgu! Da denarja primanjkuje vsaj v alpskih deželah, dokazujejo izvanredne zahteve, ki se stavijo kreditnim zadrugam in osrednjim blagajnam; vse to pa izhaja od tod, ker ljudje močno vzdigujejo hranilne vloge in v mnogo večji meri uporabljajo kredit pri rajfajzenskih posojilnicah, te pa pri svojih centralah. Posledica je, da se izvanredno, kakor še nikdar doslej, zmanjšuje stanje tekočega denarja. Vzrok tem pojavom je iskati v težkih, deloma šele sedaj nastopajočih posledicah slabih letin 1908 in 1909, v škodljivem uplivu, ki ga je to imelo na domačo živinorejo, kakor tudi v tem, da se je v preteklem letu ponekod

malo pridelalo, zlasti po vinogradnih in onih krajih, kjer se bavijo s sadjarstvom. Vzpričo taki denarni stiski je treba uporabljati izvanredna sredstva; osrednja blagajna štajerske zadružne zveze je n. pr. rajfajznovkam skrbila kredit in je obenem zvišala obrestno mero od kreditov, da ne bi izgubila preveč denarja. Istočasno je zvišala obrestno mero za vloge z namenom, da bi prišla do novih vlog. Naloga posojilnic samih pa je, da dovoljujejo kredite z večjo previdnostjo in da dajejo le zares neodklonljiva posojila na primeroma kratke obroke.

Za rajfajzenske posojilnice je sedanje pomanjkanje denarja poučno svarilo. Kakor vedno in vedno priporočajo osrednje blagajne, zadružne zveze in njihovi organi, ne sme posojilnice, če ima večje zneske na razpolago, katerih ne potrebuje za posojila, to nikdar zapeljati, da bi vsled tega pri dovoljevanju posojil postopala manj odločno ali pa da bi zabila v hipoteke svoj razpoložljiv denar, katerega baje še več časa ne bo potrebovala. Sedanji položaj kaže jasno, da se ne ve nikdar, kaj bo prinesla bodočnost. Zato se morajo rajfajznovke strogo omejiti na svoj pravi delokrog in biti pripravljene na vse možnosti.

Drugič je potreba, da so one rajfajznovke, ki morajo iskati kredit pri svoji centrali, primerno poučene o višini kredita, ki jim je na razpolago pri centrali.

Kakor vsak denarni zavod, vsak trgovec in podjetnik ve, oziroma bi moral vedeti, kolik obratni kapital mu je na razpolago, in se po tem ravna, ravno tako naj bi tudi naše revne rajfajznovke, ki potrebujejo kredita, že naprej vedele, kakšna sredstva so jim v gotovem slučaju na razpolago. Posebno važna pa je ta okolnost ob času večje denarne potrebe, ker je posebno takrat z razpoložljivimi sredstvi treba previdno gospodariti. Ne glede na to, da tavajo posojilnice v popolni temi, ker jim ni znana kreditna meja — kar provzroči lahko jako

veliko škodo — je lahko umljivo, da je nevarnost negospodarskega kreditnega poslovanja bistveno manjša, če je znan kredit, ki je na razpolago, kakor pa v nasprotnem slučaju.

Potem pa še ena zelo občutna pomankljivost, ki jo je sedanja denarna stiska zopet odkrila: pomanjkanje kmetijske državne osrednje zadružne blagajne. Če bo potreba po denarju — kakor je pričakovati — nezmanjšano trajala do pomladi l. 1911 in se proti pričakovanju ne bo uresničila nada na povoljno žetev in na povratek denarja, ki je ž njo v zvezi, potem stojimo pred položajem, o katerem si vsaj še sedaj nismo na jasnem, kako se iz njega rešiti. Če bo ena ali druga osrednja blagajna porabila svojo gotovino za izplačila poedinim zadrugam in če se ji morda ne bo posrečilo, potrebna nadaljna sredstva preskrbeti si v zadostni meri, potem odpove naša toliko hvaljena kreditna organizacija ravno ob času, v katerem bi morala vzpričo obstoječe stiske izvršiti svojo največjo nalogo.

Potreba ni navajati nobenega drugega razloga, da se more dokazati, da manjka krone naši zdravi in blagodejno uplivajoči kreditni organizaciji. Manjka že večkrat zaželenje in davno pričakovane državne osrednje zadružne blagajne, ki bi oskrbovala denarno sporavnost med posameznimi centralnimi blagajnami ravno tako, kakor jo izvršujejo tako plodonosno centralne blagajne med svojimi zadrugami. Ta naloga je v obče tem lažja, ker izvanredne razmere, kakor slabe letine in dr., ki bi uplivale na državno osrednjo zadružno blagajno, obstoje redkokrat istočasno v vseh delih države.

Državno osrednjo zadružno blagajno potrebujemo torej in sicer kmalu, sicer bo nekega dne naša kmetijsko zadružna organizacija odpovedala ravno ob kakem kritičnem času, v katerem bi morala izvršiti svoje najsijajnejše delo; uspehi dolgoletnega

dela bi bili sicer uničeni in kmetijsko zadružništvo bi bilo močno oškodovano na svojem ugledu in pomenu.

Mlekarska zveza in cene surovega masla.

Kdor se je pečal že pred nekaj leti z mlekarstvom, ima precej britkih izkušenj in žalostnih spominov za seboj. Ob rojstvu mlekarne pred 10 leti je bilo staljšče načelstva in vodstva silno težavno. Dolg na opravi, nezaupanje ljudstva v novotarije, pomanjkanje trga in odjemalcev za maslo, nizke cene masla, vse to je mučno vplivalo na daljni razvoj mlekarne. Poleg tega nismo imeli izučenih mlekarjev, le same diletante v stroki, ki so producirali slabo maslo, pač pa so znali le eno izbornost: potreti orodje, popraviti seveda ne.

Vse te okoliščine so tlačile vodstvo, da je bilo včasih res obupati. Če je bilo v adventu in postu masla premalo, so odjemalci zmerjali in grozili, če ga je bilo v poletju na ostajanje, so delali z nami kakor svinja z mehom. Leta 1905 še je bilo, ko smo se obrnili pismeno na nebroj tvrdk, dobili smo pa samo jeden odgovor iz Dunaja: à K 1.80 franko Dunaj per kg. Sedaj pa pošlji ali pa imej doma. Ob plačevanju in ob občnih zborih pa je donel vedno eno in isti refrén vodstvu na uho: „Kdaj bo pa že mleko dražje?“

Te žalostne razmere so silile razne mlekarne, da so jele premišljevati o skupnem postopanju mlekarne, o mlekarški zvezi. Vedno smo pritiskali na merodajne osebe za ustanovitev zveze. Po dolgih posvetovanjih se je končno rodila zveza.

Ali je bila zveza potrebna ali ne, ne bom tu razmotrival na drobno. Hočem navesti rajše fakta, da o njeni potrebi lahko sklepa vsak sam.

L. 1902 smo ponujali maslo à K 2.— in K 2·10. Polagoma tekom 6 let smo dvignili cene na K 2·50, tu pa se je kolo ustavilo in ni šlo dalje. Mlekarn vedno več, masla vedno na ostajanje po letu. Posredovalcev nismo imeli, odjemalcev v tujih krajih nismo poznali in nismo upali kreditirati blaga. Potnika mlekarna ni mogla plačevati, reklama potom anonciranja v tujih časopisih predraga in največkrat brezuspešna.

Ko pa je zaostajalo poletu maslo, so mlekarne druga drugi delale konkurenco, nudeč blago pod ceno.

Da, to so bili hudi časi. In možje, ki so vstrajali v teh razmerah, so bili pravi junaki. Nič se ne čudimo, ako je že nekaj mlekarn v takih razmerah propadalo, da celo propadlo. Bile so pač žrtve časa in razmer.

Vsak vodja mlekarne dobro ve, da se mleko pri ceni K 2·50 per kg ne more udomčez 10 vinarjev plačati s posnetim mlekom vred, ako se izdeluje maslo. Ta cena je pa tako bagatelna, da vspricho cen drugim živilom ne pride prav nič v poštev. Člani postajajo malomarni in mleka je vedno — manj. Res ta cena nikakor ne odgovarja! Mleko in jajca so dandanašnji najcenejše živilo.

Po rojstvu mlekarske zveze pa so se cene jele stalno dvigati in dvignile so se že na K 2·80 in se dvigajo še — — —

V par letih obstoja je to že veliko, odjemalce pa preskrbi zveza, da si lahko brez skrbi za bodočnost.

Danes nima vodstvo polovice te skrbi, katere je odvzela zveza; iz 'mlekarskih tečajev pa se rekrutirajo izučeni mlekarji, katerim načelstvo lahko izroči orodje.

Vsak naj sedaj sam napravi sodbo o potrebi in vspehih Mlekarske zveze.

Sedaj pa pride še le glavno vprašanje:

Ali Mlekarska zveza vrši svojo nalogo v splošno zadovoljstvo svojih članic?

Da, trudi se pač, hoteč se približati onim stavljenim si ciljem, a izvrši je ne, ker je ne more.

Kriva tega pa ni Mlekarska zveza, krive so mlekarne, in krivi so celo zavodi, ki poslovanju zveze mečejo polena pod noge.

Mlekarska zveza ima namen združiti vse mlekarne v svoje okrilje, skrbeti potom strokovnjakov za enotnost glede na kakovost blaga, v komercijonelni smeri pa za dobre in enotne cene.

Nimamo namena o tem izven zveze stoječe mlekarne vleči za ušesa v zvezo. Svoobodno jim! Ako mislijo, da dosežejo svoj namen izven zveze, jim privoščimo in želimo obilno sreče pri tem. Srečno pot!

A ravno te izven zveze stoječe mlekarne so največja coklja uspešnejšemu delovanju zveze. Kako naj zveza regulira cene maslu in dožene enotnost cen, ako ima za kotne mlekarne za hrbtom, ki vsak čas konkurirajo zvezi? Onim mlekarnam povemo na uho, da zvezine in njih cene občutno diferirajo, a le v škodo „divjim“ mlekarnam.

Čuditi se mora človek, ko vidi ženske, ki kupujejo pri mlekarnah maslo in ga prodajajo po mestu. Druge mlekarne jih najmo same in jih pošljejo po Ljubljani „hauzirat“ in cene kazit.

Pri vsaki regulaciji cen pa zabrusi odjemalec zvezi v obraz: „Tam in tam ga dobim po tej ceni! Vaša mi je previsoka!“

Tako postopanje je divjim mlekarnam samim v občutno škodo, zvezi pa v cokljo, da se ne more prosto gibati.

Zato pa povemo onim mlekarnam na glas: Delajte kar hočete, samo cene ne kazite z vašim konkuriranjem, ker škodujete le sebi. Zveza bo že šla svojo pot mirno dalje.

Da se pa celo večji zavodi — gospodarskega značaja — pečajo s tem, nam je neumevno. Še bolj neumevno pa njihovo postopanje, da se v cenah ne strinjajo z mlekarsko zvezo.

Tako postane jeden zavod z istimi gospodarskimi cilji ne vedé in ne hoté konkurent svojemu bratskemu zavodu.

To se mora nehati in stvar urediti.

Skrajni čas je, da se cene mleku dvignejo. Sveže mleko se prodaja v mestih po tako lepili cenah, mlekarna ga pa svojim odjemalcem ne more plačati višje od 11 do 12 vinarjev z posnetim mlekom vred računano.

Ravno pri letošnjih sklepih za čajno maslo se je pojavil ta nedostatek bolj kot prej kedaj. Da smo bili edini v postopanju, dosegli bi bili še vse lepše vspehe v cenah.

Ako že nečejo posamezne mlekarne v zvezo in si hočejo ohraniti proste roke, sodbodno jim. Če pa zasledujemo vsi ene in iste gospodarske cilje in hodimo vendar vsak svoja pota, bodimo vsaj edini v boju za obstoj naših mlekar. Več energije in več podjetnosti, pa proč s kramarskim duhom in zahrbtno konkurenco!

Star vodja mlekarne.

Posvet zastopnikov živinorejskih zadrug.

Število živinorejskih zadrug na Kranjskem je že močno narastlo. Dasi živinorejske zadruge še ne delujejo dolgo časa, vendar so si v teku svojega poslovanja pridobile že tolikokušenj, da je mogoče na podlagi dosedanjih uspehov, oziroma neuspehov načrtati nekoliko bolj jasno in enotno pot bodočemu delovanju.

Vsled tega je bila Zadružna zveza v Ljubljani za dan 2. januarja t. l. sklicala na posvetovanje zastopnike živinorejskih zadrug in jim predložila v pretres že poprej določeno tvarino. Sestanka se je udeležilo nad 40 zastopnikov živinorejskih zadrug, ki so skoro vsi posegli v debato in izražali svoje misli o predmetih, ki so bili v razpravi. Iz tega moremo sklepati, da se je

smisel za umno živinorejo že dokaj razširila in poglobila in da se je ljudstvo začelo zanimati za to stvar. S tem je že mnogo pridobljeno. Treba je še gledati, da bodo živinorejske zadruge pravilno delovale in potem se sme upati, da se bo naša živinoreja res lepó razvila.

Posvetovanje je otvoril predsednik Zadružne zveze, dr. J. E. Krek, ki je pozdravil navzoče zastopnike živinorejskih zadrug in obrazložil, kak namen ima ta sestanek in kakšni nagibi so vodili Zadružno zvezo, da ga je sklicala. Pozval je navzoče, da naj vsak pove, kar misli, da se dobi tem popolnejša slika o sedanjih pomanjkljivostih.

Razpravljalo se je o sledečih točkah: 1.) Zboljšanje plemena, 2.) zboljšanje hlevov, 3.) ureditev zapiskov, pokritje upravnih stroškov v zadrugah, 4.) ureditev okrožij zadrug, ki imajo živino iste pasme, 5.) ustanovitev odseka za živinorejske zadruge pri Zadružni zvezi, 6.) ureditev predavanj, poučnih tečajev in potovanj. Na vsporedu je bila tudi točka o zboljšanju pašnikov, ki je pa morala vsled pomanjkanja časa odpasti.

Zaradi pomanjkanja prostora moramo poročilo omejiti in izražene nasvete očrtati samo v glavnih potezah.

I. Zboljšanje plemena.

Naprej so se obravnavale stvari, ki so v zvezi z zboljšanjem plemena, namreč kako bi mogle zadruge skrbeti za nabavo dobre plemenske živine, kako bi se dalo zabraniti licenciranje slabih bikov in kako bi se dala primerno urediti premovanja goveje živine.

Več govornikov je želelo, da naj se uredi vprašanje, kdo bo za naprej nakupoval plemensko živino. Dosedaj sta to delala deželni odbor in kmetijska družba in je prvi oddajal živino le živinorejskim zadrugam, kmetijska družba pa le svojim podružnicam in se je tako včasih lahko zgodilo, da je

bilo v nekatere kraje oddanih preveč bikov, v druge pa premalo. Izražala se je od več strani tudi želja, da naj se živina kupuje v prvi vrsti doma, in še le če bi se je tu ne dobilo, naj se kupuje v drugih deželah. Kupujejo pa jo naj kmetje sami, ki jo bodo dobili ceneje, jo dobro poznajo in so pri nakupu bolj natančni. Za nakup v domačih krajih govori tudi to, da tuje živine ne poznamo glede njenih slabih lastnosti in napak. Zlasti naj bi se gledalo, da se lepa teleta dobrih molznih krav ne prodajajo mesarjem. Na tujo živino se ni preveč zanašati in ne smemo imeti o njej le dobrih mislij. Lahko se zgodi, da je krava v tujem kraju res dobra, pri nas se pa potem izkaže drugačja. Izpremembra krme, način oskrbovanja i. t. d. že mnogo upliva na žival. Naš kmet še ne zna ravnati z njo s tisto ljubeznivostjo kakršno opazamo pri Švicarjih.

Da se nakupovanje v domači deželi pospešuje, naj bi se večkrat na leto razglašalo v listih, kje in kakšna živina je na prodaj. Seveda se pri nakupu ne sme prezreti, kako je bila dotična žival vzrejena in če je bila pravilno odstavljena, ker se ravno v tem oziru dogaja obilo napak. Naša domača živina je sedaj drugačna nego je bila v prejšnjih časih. Poprej se je pretežno pasla zunaj, sedaj je pa skoro izključno hlevska živina in je dostikrat njena vzgoja popolnoma napačna, ker se ne krmi pravilno in postane vsled tega vampa in je premalo hitro zgodna za pleme. Zastopnik neke zadruga je omenil, da je dobila za druga pet bikov, tri tuje in dva domača. Tuji biki so bili vsi prav dobri, domači pa so se pokazali kot neporabni. Krivda tiči v tem, da sta bila vedno le v hlevu, dočim se tuja živina mnogo pase zunaj.

Če naj pa se živina pravilno vzreja, je treba posebno pozornost obračati na to, da vzgojimo naše kmete v dobre živinorejce. V ljudstvu je treba vzdigniti smisel za umno živinorejo. Sodelovati bi morala pri tem že

ljudska šola. Ker se pri reji bikov dogajajo velike nepravilnosti, bi bilo želeti, da se vpeljejo posebni tečaji za bikorejce. Tudi bi bilo umestno poskrbeti, da se bodo hlapci in dekle bolj zanimali za rejo živine, za kar naj bi se prirejali posebni tečaji.

Nekateri govorniki so bili mnenja, da je treba skušati doseči hitrejši napredek v povzdigi naše živinoreje. Zato so priporočali, da bi se nakupovala že teleta in junice, oziroma mlade krave in se razdeljevale med ljudi.

Glede licencovanja bikov se je poudarjalo, da imamo sicer zakon, ki prepoveduje licencovati slabe bike. Ali kaj to pomaga, ko se pa zakon ne izvršuje? V komisiji, ki bika odobri ali zavrže, bi morala biti vedno zastopnik živinorejske zadruga in pa živinozdravnik in bi se morala zadruginemu zastopniku priznati pravica do veta, t. j. da sme zabraniti licencovanje, pri že prej licencovanih bikih pa zabraniti nadaljno uporabo. Licencovanje se je doslej vršilo dostikrat prehitro in ob neprimernem času. Okrajno glavarstvo naj bi vprašalo občino, v katerih vaseh je treba bikov. Da dobe bika v potrebnih vaseh, mora skrbeti živinorejska zadruga, oziroma podružnica Kmetijske družbe, sicer pa občina. Sedaj pa je v eni vasi po več bikov, po drugih jih pa primanjkuje. Kajpada je pri tem treba uvaževati tudi vasi v hribih. Licencovalna okrožja naj bi ne bila prevelika. Sicer imajo ljudje sitnosti, ker morajo z živino daleč hoditi. Bikorejcem se mora dati kar največ ugodnosti. Tistim, ki bodo zredili za spuščanje sposobne bike, naj bi se dala majhna nagrada.

Od druge strani pa se je izrazila želja, da naj se izda zakon, po katerem naj se odpravijo stranski biki, ki so zadrugam samo v konkurenco. Drug govornik je bil zopet mnenja, da je v prvi vrsti dolžnost občine, skrbeti za bike. Vzdrževanje bikov je pravo breme in drago tako, da se bodo

živinorejske zadruge imele boriti z vednim deficitom. Zato je treba glavno skrb za biko prepustiti občini, ker ima od dobrega bika korist vsa občina, a živinorejski zadruzi pa naj se izroči nadzorstvo o oskrbi in uporabi bika.

Tudi glede premovanj se je izprožilo več mislij. Tako n. pr. da naj se prirejajo ob priličnem času in da naj bi se vpeljalo več, zato pa manjših premij. Pri teh živinskih razstavah naj bi se dala ljudem vedno prilika, spoznati napake in vrline živali. Umestno bi bilo, ako bi se ogled in premovanje živine, licencovanje bikov in poučna predavanja prirejalo vse skupaj, ker so stroški za prireditve potem mnogo manjši. Da bodo premovanja imela pričakovani uspeh, je treba, da so redna in vsled tega namenjena za nekoliko večji okoliš nego sedaj. To je potrebno zaradi tega, da se more kmet na nje zanašati.

II. Zboljšanje hlevov.

O tem predmetu se je oglasilo za besedo mnogo udeležnikov, od katerih so nekateri podali vsega uvaževanja vredne misli.

Pri kmetijskem gospodarstvu kakor pri vsakem drugem je treba gledati vedno na rentabiliteto. Zato moramo priporočati, staviti hleve s kolikor mogoče majhnimi stroški. Moderni hlevi stanejo ogromno denarja, a taki niso za naše razmere. Zahtevati se mora le, da so hlevi svetli, zračni in snažni, da je preskrbljeno za pravilen odtok gnojnice in da so gnojnične jame pravilno narejene. Zračni mora biti hlev; kamor ne pride solnce, tje pride zdravnik. Hlev bodi dalje snažen, da gre vanj lahko vsakdo, če je tudi v boljši obleki. V takem hlevu človek rad dela in v njem lahko več časa ostane. Kako težko n. pr. dandanes pripravi gospodar hlapca, da bi šel v nedeljo v hlev v svoji boljši obleki! Če bo hlev snažen, pa bo šel hlapec rad in vesel na delo. Pri nas se močje veliko premalo zanimajo za

hlev. Ne tako v Švici. Tam ti ni treba iskati gospodarja v hiši, v hlevu ga boš dobil.

Pri novem hlevu se te temeljne zahteve pri nas še kolikor toliko upoštevajo. Ali pozneje se hlev zanemari! Ni dovolj, da je hlev samo pravilno narejen. Treba ga je kasneje tudi zmirom snažiti in beliti. Ravno apno je najboljše razkuževalno sredstvo. Beljenje je predpogoj snagi v hlevih.

Če bodo kmetje tako zboljšavali svoje hleve, ni dvoma, da bi ne dobili podpore.

Zopet drugi govorniki so želeli, da bi deželni odbor natančno označil pogoje, kateri morajo biti izpolnjeni, da se dovoli podpora. Dalje da bi se določil termin, do katerega se sprejemajo prošnje. Nekateri so bili tudi mnenja, da naj bi dajal deželni odbor podpore v taki obliki, da dobe tisti, ki hočejo zboljšati svoje hleve, brezplačno železo in cement za tlakovanje in za napravo gnojničnih jam, pod pogojem seveda, da se zavežejo, vse praktično urediti. Nasprotno pa se je tudi povdarjalo, da so lesení stropi še vedno najboljši in da je po mnogih krajih pri nas na razpolago v ta namen dober les, ki je mnogo cenejši in za stropje ravno tako porabljev kakor oboki s travverzami in šinami. Seveda je treba hleve z lesenimi stropi pridno beliti in dobro prezračevati, stropi pa morajo biti ometani, da ne postanejo vlažni. Tudi za slučaj ognja ne nudijo obokani stropi dosti večje varnosti ker se traverze radi skrivijo in potem pade ves obok na tla.

Priporočalo se je, da bi se izdelalo več vrst modelov za hleve, n. pr. za holandske, švicarske itd. To bi se ob predavanjih, poučnih tečajih in ob drugih prilikah pokazalo ljudem, ki bi na modelu mnogo boljše razumeli ustroj dobrega hleva.

Omeniti nam je še, da se je tudi priporočalo, da bi deželni odbor poslal v tiste kraje, kjer to žele, kakega strokovnjaka, ki bi ljudem povedal, kako naj postopajo pri zgradbi novih hlevov in kako naj po-

pravijo stare, slabe hleve. Dalje, da naj bi si živinorejske zadruge omislile stroje za beljenje, katere bi potem proti majhni odškodnini posojevale svojim članom. Zastopnik neke zadruge je tudi izrazil željo, da bi se izdalo navodilo za beljenje hlevov.

III. Ureditev zapiskov. Pokritje upravnih stroškov.

Ker se je v novjšem času nakupilo v tujini mnogo živine, bi bilo dobro, da bi se zapisovale njene lastnosti. Tako bi se vedelo, katera pasma tuje živine se pri nas dobro obnaša. Uместno bi bilo, da bi Zadružna Zveza v Ljubljani izdala vzorce za take zapiske, ki pa naj bi ne bili preobširni. Tajniki pri živinorejskih zadrugah nimajo na razpolago dosti časa, in če bi zapiski bili preobširni, bi jih sploh ne vodili.

V zvezi s tem vprašanjem je želel zastopnik neke zadruge, da bi se razpravljalo o tem, kolik okoliš naj imajo živinorejske zadruge in kako bi se dalo najboljše urediti vprašanje o pokritju upravnih stroškov. Bilo bi želeli, da se nekaj prispevkov za pokritje upravnih stroškov dobi iz javnih sredstev, nekaj pa morajo seveda prispevati tudi zadružniki sami.

IV. Ureditev okrožij za živinorejske zadruge.

Zadruge, katerih okoliša se goji živina iste pasme, naj bi se združile v posebna okrožja, ki bi imela večkrat na leto skupne posvete, kakih drugih funkcij bi pa ne izvrševala. Pri določitvi meje naj bi se ne postopalo prestrogo, zlasti tam ne, kjer ena pasma prehaja v drugo. Okrožja bo določila Zadružna Zveza, ki jim tudi imenuje načelnika.

V. Ustanovitev odseka za živinorejske zadruge pri Zadružni Zvezi.

Zadružna Zveza v Ljubljani se je odločila, da vpelje v svojem področju za posamezne vrste zadrug posebne odseke. Tako

tudi za živinorejske zadruge. Ta odsek bi imel v evidenci vse stvari, ki se tičejo živinoreje. Vsako leto naj bi imel odsek vsaj dvakrat svoje posvete, h katerim bi vsaka zadruha poslala vsaj po enega zastopnika, in ti izvolijo izmed sebe ožji odbor, ki bodi sestavljen iz 7 članov: iz načelnika, ki ga imenuje Zadružna Zveza in iz 6 zastopnikov, ki jih izvolijo zadruge same in sicer gorenjske zadruge 2 zastopnika in ravno tako notranjske in dolenske.

VI. Predavanja, poučni tečaji, potovanja.

Pri živinorejskih zadrugah je opaziti veliko zanimanje za predavanja. Dostikrat pa se zgodi, da prosijo za govornika prepozno, ko je že oddan drugam. Tozadevne želje naj se sporoče Zadružni Zvezi vsaj 14 dni prej.

Očividna je potreba po poučnih tečajih, ki bi trajali 3 do 4 tedne, na katerih naj bi se izobraževale osebe, ki bi bile potem zadrugi na razpolago. Vršiti se morajo v krajih, kjer je dobiti dovolj primernih hlevov.

O poučnih potovanjih se je od vseh stranij povdarjalo, da so izobraževalno sredstvo prvega reda. Pri predavanjih se pove ljudem marsikaj koristnega, toda dostikrat je stvar taka, da jo ljudje težko razumejo. Večkrat tudi nimajo pravega zaupanja do predavatelja. Ako pa peljemo ljudi v kraje, kjer je živinoreja že na precej visoki stopnji, potem vidijo, kako je treba ravnati, da se dobi dobra živina, potem so mnogo bolj dostopni novim mislim, zlasti ker slišijo od kmetov samih, kako je treba gospodariti.

VII. Pašniki.

Brez planin, brez pašnikov, kjer se živina navžije svežega zraka, ne moremo govoriti o umni živinoreji. Posebno biki je rabiti le take, ki so bili vzrejeni zunaj na paši. Za pašnike je dobiti pri nas povsod dovolj prostora, ker je mnogo krajev hribovitih. Vsaka zadruha bi morala gledati,

da si oskrbi svoj pašnik. Deželni odbor naj bi pa izdal navodilo, kako je pašnike izboljšati. Kajpada je s pašniki tudi mnogo težav, ker je treba za nje precej denarja in tega zadruga same ne zmorejo. Tu bo treba priskočiti na pomoč z javnimi sredstvi. Zadruga naj bi se obrnile do deželnega odbora za podporo in naj bi se prošnje vložile kmalu, da se dobi vsaj približen pregled, koliko denarja bi se potrebovalo v ta namen. Podpore naj bi se dajale pa tudi takim posestnikom, ki bi svoje pašnike tako zboljšali, da bi lahko služili za vzgled drugim.

Slednjič se je še povdarjala potreba, da se vpeljejo živinozdravniški pomočniki, na kar se je predsednik dr. Krek zahvalil vsem udeležencem za njihove nasvete in nato zaključil zborovanje.

Za povzdigo našega sadjarstva.

Pri kranjskem deželnem odboru se je dne 1. decembra minulega leta vršila sadjarska enketa, ki je imela nalogo, proučevati v obče močno zanemarjeno kranjsko sadjarstvo in poiskati pota, kako bi se ta važna panoga našega gospodarstva dala čim preje in čim vspešneje izboljšati. Zaradi pomanjkanja prostora nismo doslej mogli poročati o tem zanimivem posvetu.

Zborovalci so bili vsi edini v tem, da je treba zlasti na dve strani zastaviti vse sile, ako hočemo propadlo sadjarstvo dvigniti na tisto stopinjo napredka, ki jo zasluži zaradi svojega velikega gospodarskega pomena. Vse obravnave in sklepi merijo namreč na to, da je treba 1. zboljšati sadni material in 2. obenem skrbeti za to, da se vpelje, razvije in udomači primer-na sadna uporaba. Tako se bode potom racijonelne produkcije in potom ureditve konsuma v doglednem času dosegel tudi v sadjarstvu tak uspeh, kakor ga opazujemo pri drugih kmetijskih panogah, ki so veljale še pred malo leti za zanemarljive.

I. Sadna plemena. Kletarski nadzornik g. Fr. Gombač, ki pozna vso našo deželo do zadnjega kotička, jo je razdelil v takozvana sadjarska okrožja, ki se bodo pozneje izpopolnjevala vedno bolj in bolj. Določil je sadna plemena, ki se imajo v posameznih okrožjih najbolj priporočati in širiti. Glede pridobitve in razširjenja enotnega in krajevnim razmeram primerne sadnega materiala (drevja) je podal koncem svojega poročila sledeče predloge:

1. Da se more pridelati in pomnožiti v velikem številu posameznim krajem prikladnih sadnih vrst, trebalo bi napraviti dve ali vsaj eno jako obsežno deželno drevesnico ter razdeljevati le lepa drevesa v prvi vrsti kmetijskim korporacijam in občinam, ki bi morale skrbeti za pravilno zasaditev zlasti občinskih zemljišč in javnih potov.

2. V vsakem okrožju, kjer se name-rava vpeljati nova ali pa razmnožiti že tam udomačena dobra sadna vrsta, bi se morali napraviti pod deželno kontrolo stoječi preizkuševalni sadovnjaki ter iz teh nasadov brezplačno razdeljevati cepiče med sadjarje dotičnega okraja.

3. Da se povzdigne kupčija s kranjskim sadjem v tujino, mora se delovati zlasti pri podružnicah in šolskih drevesnicah na to, da se pomnožuje kolikor možno malo vrst ter večinoma le tako sadje, ki se dolgo drži, ki prenese tudi najdaljši transport in ki se da tudi tehnično vsestransko uporabiti, n. p. za napravo sadnega mošta, za kompot, sušenje itd.

II. Sadne vrste. Strokovni učitelj g. Zdolšek je obširno poročal po kateri poti bi bilo hoditi, da bi se s časom določile sadne vrste za posamezna sadjarska okrožja, da bi se v tem oziru dosegla enotnost, ki je ravno za uspešen razvoj sadjarstva tako krvavo potrebna. Soglasno so se sprejeli sledeči tozadevni sklepi:

1. Vsako leto, v katerem sadno drevje vsaj deloma obrodi, naj se priredijo v posameznih krajih sadne razstave manjšega obsega, ki bi pokazale, kaj se da v dotičnem kraju dobrega pridelati in kaj doseči s posameznimi vrstami. Pri razstavah bi bilo uplivati na to, da razstavijo posamezni posestniki večje množine ene vrste kot „vzorec“ pridelanega sadja in ne samo najlepših izbranih komadov. Ta razstava naj ima obenem tudi namen sadnega semnja.

2. K tem razstavam bi bilo povabiti strokovnjake, ki se jim poveri naloga, da določijo sčasoma „normalni sortiment“ za deželo. Ti strokovnjaki bi pa morali pri tej priliki tudi proučevati uspehe sadjarstva v posameznih krajih dotičnega okraja in ne, da bi se omejili samo na razstave.

3. Kakor hitro se nabere dovolj zanesljivega gradiva, da se z neko gotovostjo določi najbolj zanesljive vrste, se skliče zopet enketa, ki bi predloženi ji material pretresovala in slednjič določila vrste, ki naj se v deželi razmnožijo v veliki meri. S to enketo naj bo združena deželna sadjarska razstava.

Dokler se ne določi končni „normalni sortiment“, se po daljši debati sklene priporočati in razmnoževati sledeče sadne vrste:

1. Za Dolenjsko v obče jablane: Mašancger, Rmeni bellefleur, Baumanova rajneta. V boljših in najboljših legah: Dolenjska voščenska, Kanadka, Ananasova rajneta in Tafelček. V slabih in bolj suhih legah: Rdeči in Lož. — Hruške: Dielovka, Avranžerca, Liegelnovka, Napoleonovka. V najboljših gorskih legah: Zimska dekanka.

2. Za Gorenjsko v obče, jablane: Mašancger, Dancingerjev robač, Baumanova rajneta, Parkerjev peping. V gorkih zavetnih legah: Rmeni bellefleur, Kanadka, Ananasova rajneta, Beli zimski kalvil (le kot špalir ob južnih zidovih). — Hruške: Dielovka, Avranžerca, Boskova steklenka, Pa-

storovka, Napoleonovka, Zimska dekanka (kot špalir v najboljših legah).

3. Za Notranjsko, izvzemši Vipavo, jablane: Dancingerjev robač, Baumanova rajneta, Angleška bolniška rajneta, Bobovec, Mašancger (v ne presuhi zemlji). V najboljših rodovitnih legah (brez burje): Kanadka. — Hruške: Boskova steklenka, Napoleonovka, Pastorovka.

Za Vipavo: Boskova steklenka, Napoleonovka, Dielovka, (v bolj vlažni zemlji) Amanlijeva maslenka, Bruta bona, Formeninka, Zgodnja Magdalenka, Koperčerca.

Ker je ta seznam le začasnega pomena, so se upoštevale samo jablane in hruške.

III. Sadna trgovina. Da bi sadna trgovina dajala na Kranjskem najlepših dohodkov, je več kot gotovo; da je pa ravno ta trgovina pri nas še malo znana, je pa tudi resnica. Vzroka temu poslednjemu dejstvu sta pred vsem dva, in sicer:

1. Kranjski sadjarji nimajo za kupčijo primernih enotnih vrst v večji množini, ampak navadno najdemo tudi pri boljših sadjarjih in ugodnih krajih toliko vrst, kolikor dreves. — 2. Naši sadjarji v obče ne znajo prirediti sadja za kupčijo.

Zato je podal deželni sadjarski inštruktor Humek koncem svojega poročila sledeče predloge v uvaževanje: V povzdigo trgovine s svežim sadjem na Kranjskem je treba:

1. Izboljšati sadni material (sadno drevje). To naj se doseže z določitvijo primernih kupčijskih sadnih vrst in z doslednim vzgajanjem in zasajanjem samo teh vrst in pa s precepljevanjem dobro rastočih dreves slabih vrst.

2. Poučevati sadjarje. Sadjar se mora seznaniti z najpotrebnejšimi trgovskimi zahtevami. Razven pravilne gojitve sadnega drevja priučiti se mora tudi pravilnega ravnanja s sadjem, pred vsem obiranja, sortiranja, ohranjanja, vkladanja in prevažanja.

3. Pridobiti našemu sadju ime na svetovnem trgu. To se bo doseglo potom reelnih trgovskih zvez in potom sadnih razstav.

4. Prirejati domače sadne razstave, združene s sadno prodajo. Proučiti je treba, kako bi se vpeljali sadni semnji.

IV. Domača sadna uporaba. Noben pridelek se pri nas tako slabo ne uporablja kakor ravno sadje, to nam kaže vsako dobro sadno leto. Posebno je prišlo popolno ob veljavo sušenje. Popolnoma je neznana med priprostim ljudstvom najraznovrstnejša uporaba sadja, kot sadne konserve, sadni soki itd.

Na podlagi jako stvarnega poročila je podal strokovni učitelj g. Zdolšek sledeče misli v presojo: Domača uporaba sadja naj se izkuša dvigniti:

1. S praktičnimi kletarskimi tečaji za napravo sadjevca.

2. Za razširjanje sadjevca naj se dela reklama.

3. Za sušenje sadja je treba prirejati praktične tečaje, ki bi bili v zvezi s tečaji za vkuhanje sadja in če so razmere ugodne, tudi s tečaji za napravo sadjevca. Taki tečaji naj bodo tri- do štiridnevni, kakor na Nižjem Avstrijskem, in bi morali biti potovalni. Prirejajo naj se tudi po mestih, pred vsem v Ljubljani, ker so taka središča najboljši odjemalci sadja in dokler ne privadimo mestnih prebivalcev na sadne konserve, se bodo te le težko udomačile na deželi.

4. V gospodinjskih šolah se naj polaga največjo važnost na domačo uporabo sadja.

V. in VI. Sadna industrija in sadjarske zadrug. Zadnji dve točki dnevnega reda je združil poročevalec gosp. Rohrman v eno celoto in razvil mnogo lepih misli, vrednih vsega uvaževanja. Sadna industrija je pri nas mogoča skoraj edino le na podlagi združništva. Pa tudi uspešen razvoj sadne kupčije je odvisen v prvi vrsti od dobro zasnovanih in pravilno poslujočih zadrug. Vprašanje je le, ali naj se ustanovi najprej

v Ljubljani deželna sadjarska zadruga, ki naj bi takorekoč rodila zadrug-podružnice po deželi, ali naj se osnujejo krajevne zadrug najprej po deželi, koder so za to ugodna tla. Ko bi število zadrug dosti naraslo, bi se še-le osnovala centrala v Ljubljani, ki bi jo potem podpirale in zalagale zadrug po deželi.

Vsekako je treba pri snovanju sadjarskih zadrug največje previdnosti in se mora vsa zadeva predvsem dobro proučiti.

Poročevalec je predložil enketi sledeče resolucije, ki so se sprejele soglasno:

1. S poukom naj se pripravljajo tla za osnivanje sadjarskih zadrug.

2. Šola na Grmu naj se opremi z vsemi potrebnimi pripomočki za industrijsko uporabo sadja.

3. Delati je na to, da se sčasoma osnuje v Ljubljani osrednja sadjarska zadruga v zvezi s sadno trgovino in sadno industrijo.

Ako se izpeljejo vsi ti načrti, smemo opravičeno upati, da bode napočila tudi za kranjsko sadjarstvo boljša doba, da bodo v doglednem času zginile s površja pragozdom podobne sadne gošče in da bo delavno slovensko ljudstvo tudi sadno drevje jelo prištevati med kulturne rastline, ki le tedaj dajejo zadovoljiv dohodek, ako se obdelujejo in oskrbujejo racijonelno.

Vestnik Zadružne Zveze.

Nove članice. V članstvo Zadružne Zveze v Ljubljani so bile sprejete:

Žirje, ribarska zadruga.

Hrastje, kmetijsko društvo za Hrastje in okolico.

Poljane na Kočevskem, hranilnica in posojilnica.

Šteben pri Beljaku, hranilnica in posojilnica.

Zadružni tečaj v Št. Lovrencu na Dravskem polju je priredila Zadružna Zveza v času od 9. do 14. januarja t. l. Vršil se je po sledečem redu:

V pondeljek 9. januarja: Narodno-gospodarski, nраво-vzgojevalni pomen zadrug. Denarne zadruge. — V torek 10. januarja: Zemljiška knjiga. — Dolžnosti načelstva, seje načelstva. — V sredo 11. januarja: Zboljšanje posestev. — Dolžnosti nadzorstva, seje nadzorstva. — V četrtek 12. januarja: Sestava računskih zaključkov. — V petek 13. januarja: Organizacija kmečkega stanu, nakup kmetijskih potrebščin. — Občni zbori. — V soboto 14. januarja: Zadrúžna prodaja živine. — Praktični del tečaja je obsegal pouk o poslovanju in knjigovodstvu posojilnic, o sestavi računskih zaključkov, o predpisih glede kolkov, pristojbin, o poslovanju zadrug z Zadrúžno zvezo i. t. d. Predavali so: nadrevizor Pušenjak, tajnik štajerske kmetijske družbe Fr. Holz in v češčini g. A. Patzak, podravnatelj osrednje zadruge za vnovčenje živine na Dunaju, o skupni prodaji živine. Stalnih udeležnikov je bilo 40. Poleg njih se je posameznih predavanj udeleževalo mnogo domačih mož in mladeničev.

Zadrúžni tečaj v Novem mestu, ki ga je za dolenjske članice priredila Zadrúžna Zveza v času od 26. do 31. decembra minolega leta, je bil primerno še precej dobro obiskan. Udeležnikov je bilo 26. Tečaj je vodil revizer Kramaršič.

Zadrúžni tečaj na Grmu priredi ravnateljstvo kmetijske šole od 6. do 11. februarja tega leta. Pouk bo vsak dan od 9. do 11. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne. Na sporedu tečaja so sledeča predavanja: Važnost kmetijskega zadrúžništva. Različne vrste kmetijskih zadrug in njih naloga. Uredba in poslovanje živinorejskih zadrug, mlekarskih zadrug in vinarskih zadrug. Važnost, uredba in poslovanje denarnih zadrug. Zadrúžno knjigovodstvo s praktičnim izgledom. — Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se oglasi po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu. Podpore potrebni vnanji udeleženci dobe plačano železnično vožnjo do Novega mesta in za hrano in prenočišče po 2 K na dan.

Zadrúžni pregled.

Poljska zadrúžna zveza na Poznanjskem je mesto pokojnega prelata Wawrzyniaka izvolila za svojega predsednika kanonika Adam-

skega, ki je priznan strokovnjak v zadrúžnih stvareh. Predlanskim je potoval po Slovenskem in je takrat obiskal tudi Zadrúžno zvezo v Ljubljani in se še sedaj zanima za naš zadrúžni razvoj.

Vabilo na redni občni zbor

Vodovodne zadruge v Spod. Šiški,

reg. zadr. z omejeno zavezo

ki se vrši dne 9. svečana 1911 ob 7. uri zvečer v gostilni gosp. Zajca, Spodnja Šiška 152.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Prememba pravil.
8. Poročilo o izvršeni reviziji.
9. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice za blejski kot na Bledu,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 19. februarja 1911. ob 4. uri popoldne v Gradu v stari šoli (Marijina dvorana).

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal, ne glede na število navzočih zadrúžnikov.

Vabilo na redni občni zbor

I. delavskega konsumnega društva na Jesenicah,

reg. zadruge z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 26. svečana 1911 ob 3. uri popoldne v prostorih „Delavskega doma“ na Savi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
5. Volitev nadzorstva.
6. Sklepanje o prizidavi poslopja.
7. Slučajnosti.

Vabilo na izredni občni zbor

Mlekarske zadruge v Dupljah,

reg. zadr. z omejeno zavezo

ki se bo vršil dne 5. februarja 1911 ob 9. uri dopoldne v
zadružnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1908 in 1909.
5. Sklepanje o razdružbi zadruga.
6. Volitev likvidatorjev, oziroma načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Vurbergu,

reg. zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši dne 12. februarja 1911 popoldne ob 3. uri v
stari šoli v Vumbahu št. 2.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Vabilo na VI. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Dolskem,

reg. zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 12. februarja 1911 ob 3. uri popoldne v
prostorih posojilnice v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Dobrunjah,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 5. marca 1911. ob 3. uri v posojilničnih
prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
4. Volitev načelstva.
5. Prememba pravil
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice za občino Postojna.

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se bo vršil v nedeljo, dne 19. februarja 1911 ob 1/24 uri
popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1910.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Čitanje revizijskega zapisnika.
7. Slučajnosti.

K občini udeležbi vabi

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Motniku,

reg. zadr. z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 12. februarja 1911 ob 3. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bi bil
sklepten, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po
istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno skle-
pal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Vojskem,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se bo vršil dne 26. februarja 1911 ob pol 3. uri
popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklep-
čen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem
dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne
glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Petru na Krasu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 5. februarja 1911 ob 3. uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Boštanju,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 2. februarja 1911 ob 1/2 8 uri dopoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Češnjici.

reg. zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 2. februarja t. l. ob 4. uri popoldne
v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za l. 1910.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Sirarske zadruge v Starih Fužinah,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 12. svečana 1911 ob 3 uri popoldne
v zadrugnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1910
3. Volitev načelstva
4. Volitev nadzorstva
5. Poročilo o izvršeni reviziji.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Šmarjeti,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,
ki se vrši dne 5. svečana 1911 popoldne ob 3. uri v
kaplaniji.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva
3. Poročilo nadzorstva.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Črnučah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 5. februarja 1911 ob 3. uri popoldne v
stari šoli.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi se v določeni uri ne sešlo zadostno število članov, bode pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bode brez ozira na število članov sklepal veljavno.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruge

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

na Dobrovi,

ki se bode vršil dne 5. februarja 1911 popoldne ob 3. uri
v šolskem poslopju na Dobrovi.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru
2. Poročilo načelstva (in nadzorstva).
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1910.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu nad Ljubljano,

reg. zadr. z neomejeno zavezo
ki se bo vršil dne 5. februarja t. l. ob 8. uri dopoldne v
posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1910.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Dicmo-Donje . . .															
Dobrova															
Dobrava p. Kropi															
Drniš															
Dobrova p. Kropi															
Draga															
Dubrovnik															
Dobrava															
Dob															
Fara	5971	59	6114	29	12085	88	4244	—	1946	45	2622	—	1335	—	171
Frankolovo															
Gornji grad	18017	04	16071	40	34088	44	7451	25	7152	96	8800	—	100	—	101
Gor. Logatec	23713	97	22999	95	46713	92	1186	—	3186	39	2630	—	—	—	76
Griže	5552	49	4770	04	10322	53	5420	74	—	—	3500	—	—	—	16
Gradac kod Drniš															
Gradac kod Makarska															
Gore															
Gorje															
Gradac s. b.															
Gozd															
Gradac h. p. b. . . .															
Hinje	3383	19	4617	90	8001	09	220	—	2410	70	2110	—	800	—	63
Hrenovice	9856	47	10387	63	20244	10	5573	50	6450	70	—	—	1120	—	407
Homec															
Horjul															
Hajdina															
Idrija	33147	59	27323	03	60470	62	2939	10	9618	11	17643	26	13811	19	239
Ig															
Imotski															
Izlake	34041	96	37967	78	72009	74	26264	—	14282	38	18865	—	1560	—	247
Jesenice	8479	49	10816	61	19296	10	4266	06	5074	93	845	—	959	88	220
Jelšane	17313	90	15511	52	187559	55	16340	—	1450	—	560	—	370	—	17
Jarenina															
Kaštel (Buje)	6429	26	4467	90	10897	16	4745	72	452	50	4000	—	—	—	89
Karojba	2737	25	4201	—	6938	25	1810	—	—	—	200	—	760	—	150
Kaštelir	154896	05	149878	54	304774	59	79831	—	46101	27	30888	—	46069	—	238
Kočevje	5785	50	4731	87	10517	37	3010	—	4473	01	200	—	720	—	+1
Koprivnica	2258	19	1905	11	4163	30	1420	11	677	—	220	—	200	—	92
Križevci	213108	23	209360	82	421469	05	125677	94	114152	34	68190	—	22419	67	463
Kršan	9758	17	9999	39	19757	56	1158	53	520	50	4988	45	1509	18	237
Kruševo	8303	99	5848	36	14152	35	—	—	715	78	20	—	2267	54	222
Kotor															
Korte															
Kamnik															
Kandija															
Kievo															
Knežak															
Koljane															
Kranj															
Kranjska gora															
Kropa															
Kaštel-Gomilica															

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Kaštel Stari . . .															
Križevci . . .															
Komenda . . .															
Krka . . .															
Kostanjevica . . .															
Konjice . . .															
Kaštel . . .															
Kanfanar . . .															
Krivodol . . .															
Leše . . .	12525	55	8485	55	21011	10	4598	49	652	57	—	—	100	—	32
Ljubljana, lj. pos. . .	3725925	17	3493304	52	7219229	69	680081	87	605302	53	137615	89	153215	72	2786
Ljubno . . .	49681	09	37572	08	84253	17	22359	—	12907	18	12907	18	11483	66	158
Loka . . .	8233	90	8203	70	16437	60	1275	—	4962	12	3000	—	143	31	81
Luče . . .	2597	50	2559	29	3156	79	2584	—	2323	22	200	—	—	—	32
Lanišče . . .															
Laško . . .															
Leskovec . . .															
Laporje . . .															
Ljubljana, vz. podp. dr. . .															
Livade . . .															
Lindar . . .															
Leskovica . . .															
Loški potok . . .															
Mali Prolog . . .	14398	53	10225	—	24623	53	9970	—	1200	—	—	21	3610	—	82
Marija na Zili . . .	4662	57	3528	07	8190	64	390	—	309	16	3200	—	—	—	91
Makarska . . .	43431	79	30394	05	73825	84	8995	34	5160	42	2250	—	3242	20	—
Mali Losinj . . .	122345	51	116897	02	239242	53	58214	89	53706	10	36528	—	33631	96	441
Mengeš . . .	19778	30	12378	42	32156	72	4999	—	5125	30	4600	50	5942	01	491
Moravče . . .	11741	19	8479	19	20220	38	5020	—	2996	99	2670	46	600	—	—
Mozirje . . .	13966	02	12911	64	26877	66	4304	72	1938	65	4500	—	3200	—	146
Makole . . .															
Mirlovič-Zagora . . .															
Motnik . . .															
Medulin . . .															
Milna . . .															
Mirna peč . . .															
Maribor Sp. Lj. P. . .															
Mokronog . . .															
Marenberg . . .															
Mošnje . . .															
Naklo . . .	6416	22	5452	13	11868	35	1637	29	4882	85	305	—	804	—	99
Mozel . . .															
Nadin . . .															
Novalja . . .															
Nerezine . . .															
Omišalj . . .	28571	38	7327	18	35898	56	26805	75	4414	—	76	—	1068	95	185
Otok (Han) . . .	7428	63	4672	26	12100	89	600	—	845	—	620	—	5074	—	154
Otok kod Sinja . . .															
Podčetrtek . . .	1573	55	1005	35	2578	90	900	—	400	—	—	—	10	—	68
Podzemelj . . .	488	58	194	40	682	98	315	—	20	—	170	82	—	—	63
Petrovče . . .	4519	87	6358	30	10878	17	3520	—	3772	87	—	—	812	—	88
Planina-Studenca . . .	5856	52	4981	34	10837	86	3207	20	2267	59	2650	—	1416	28	203
Pločice-Konavlje . . .	98783	97	98410	14	197194	11	54199	42	24225	85	39027	—	14138	96	217

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Poljane	27146	77	31344	51	58491	28	7992	44	5841	24	14901	82	5780	—	460
Pomjan	8690	97	7179	37	15870	34	2102	35	3685	85	1072	—	2896	—	297
Postojna	6837	29	7175	24	14012	53	4305	58	1206	68	500	—	830	—	+1
Ponikva	4147	07	3707	93	7855	—	3982	—	981	76	680	—	10	—	94
Sp. Polskava . .	6928	44	1460	43	8388	87	795	—	742	—	700	—	1400	—	95
Preddvor	2752	95	3436	66	6139	61	296	—	1468	22	1920	—	2120	—	113
Preska	7783	08	6635	57	14418	65	3305	39	2760	29	1500	—	2648	—	42
Prosek	4642	38	4753	10	9395	48	445	—	856	—	3125	—	3555	—	550
Ptuj	8411	28	7998	28	16409	56	7687	61	270	—	5320	—	30	—	54
Pašman															
Podbabje															
Polhov gradec . .															
Poljčane															
Prihova	10303	45	6632	25	16935	70	6079	—	3402	—	2720	—	—	—	106
Punat															
Predloka															
Polzela															
Pišece															
Proložac															
Pula															
Radovljica	57231	62	48265	71	105497	33	43521	—	3555	—	26570	—	350	—	113
Radovica	2900	87	3037	44	5938	31	1635	—	1930	—	1100	—	500	—	127
Rajhenburg	10035	26	10591	01	20626	27	6300	23	3290	93	390	—	82	—	241
Ribnica															
Rova															
Rovte															
Ravnidol															
Rečica															
Reka koč.															
Rob															
Roč															
Rogoznica															
Rab															
Radeče															
Radunič															
Svečina	2495	54	1971	69	4467	23	1251	54	833	52	1114	—	—	—	42
Selca p. Škof. . .	90150	66	74979	42	165130	08	12776	44	11022	91	61000	—	21140	70	340
Senožeče	5642	87	1780	64	7424	51	156	—	1684	44	—	—	4630	—	365
Sevnica	27561	74	29216	48	56778	22	17967	—	23748	30	4045	—	3439	—	2245
Slivnica p. Mar. .	1682	80	3469	25	5152	05	689	50	2986	—	300	—	636	—	128
Slivnica pri Celju	1814	54	1294	93	3109	47	800	—	650	93	—	—	40	—	75
Smlednik	5983	56	6776	77	12760	33	2814	—	2361	35	1100	—	1246	17	178
Srednja vas . . .	41780	44	34686	27	76166	70	5182	16	5975	43	28086	75	19791	—	426
Staracerkev . . .	7458	43	6720	31	14178	74	2501	14	3335	65	3100	—	238	10	91
Stara Loka	18208	59	7985	18	26193	76	7376	—	5880	84	550	—	7370	—	—
Stopree	1480	11	900	15	2380	26	1069	—	820	—	80	—	371	—	83
Sv. Benedikt . . .	8654	35	8001	22	16655	57	6014	76	1551	85	280	—	2067	—	265
Sv. Ema	4383	43	1935	45	6318	88	2580	—	—	—	1140	—	1436	40	297
Sv. Križ p. Kost. .	13007	57	8351	64	21359	21	4211	—	5305	65	2595	92	6663	16	5
Sv. Lenart	59611	22	58351	75	117962	97	36892	61	12521	38	6740	—	10088	36	2125
Svetinje	4150	24	8844	20	12994	44	1700	78	3470	—	5340	—	1140	—	61
Sv. Bolfenk n.K. .	670	50	735	53	1406	03	459	—	570	62	140	—	9	—	71
Sv. Bolfenk v Sl. goricah	2341	87	3271	56	5613	31	2227	88	340	—	100	—	—	—	72

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Selca na Braču .															
Selnica ob Dravi															
Struge															
Suhor															
Sv. Benedikt v															
Slov. goricah															
Sutivan															
Sv. Jakob ob S.															
Ston															
Sv. Peter pri No-															
vem mestu . . .															
Sv. Petar u Šumi															
Slatina															
Semič															
Sodražica															
Sv. Jurij j. žel. .															
Sv. Kunigunda . .															
Sv. Lovrenc na															
Drav. polju . . .															
Sv. Lucija															
Sl. Gradec															
Sv. Tomaž															
Sorica															
Stari trg															
Sv. Peter v S. d.															
Sv. Križ (Kastav)															
Sv. Križ p. Trstu															
Sv. Nedelja															
Sv. Peter n. Mar.															
Sv. Mihael poleg															
Šoštanja															
Sv. Trojica															
Split															
Studenci															
Sv. Ivan															
Št. Tomaž	1548	50	1443	35	2991	85	1480	—	150	—	1000	—	—	—	14
Šmarjeta	8115	99	3634	97	11750	96	7383	20	1842	57	1300	—	290	—	156
Št. Janž na Dr. p.	4202	13	3782	90	7985	03	2290	—	2070	—	1700	—	660	—	124
Št. Jernej	23630	30	20007	65	43637	95	3682	—	8760	27	10240	—	5321	—	+6
Št. Lambert	1684	84	1340	—	3024	84	1493	33	240	—	—	—	20	—	35
Št. Vid p. Grobel.	1697	73	1928	88	3626	61	837	64	656	37	650	—	653	—	79
Škofja Loka	17423	74	14637	93	32061	67	10085	—	8241	02	2820	—	1106	02	110
Šmarje	4679	57	5161	31	9840	88	4332	02	1106	—	4050	—	—	—	158
Šmartno p. Šm. g.	11175	19	10214	45	21389	64	2429	—	545	70	8250	—	100	—	79
Št. Vid p. Vipavi	5889	30	4280	32	10169	62	3813	81	1329	87	400	—	1940	—	138
Št. Lovrenc nad															
Mariborom															
Št. Ilj p. Turj . . .															
Št. Janž (Dolenj)	4761	85	3303	57	8065	42	1294	—	2546	81	720	—	1097	—	172
Št. Jurij p. Kr. . .															
Št. Peter n. K. . . .															
Št. Vid pri Zatič															
Šmartno p. Litiji															
Šturijske	26339	56	19206	40	45545	96	16211	10	1599	80	4670	—	5321	83	383

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Št. Jnrij ob Tab.															
Št. Vid n. Ljub.															
Št. Rupert . . .															
Škocijan															
Šmartno pri Kranju . . .															
Šmarje p. Jelšah															
Trata	3149	72	3843	49	6993	21	3137	—	3637	50	120	—	—	—	27
Trebelno	10666	88	10955	24	21622	12	5886	95	6992	73	5383	—	1526	51	314
Trilj	38192	85	38668	67	76861	52	6680	10	4109	61	2440	—	18355	74	793
Tržič	15404	46	12548	66	27953	12	10971	82	3730	40	1520	—	2753	85	218
Tržišče	9359	94	6470	89	15830	83	6119	25	62	44	5031	12	1510	—	—
Tinjan															
Tomaj															
Tomišelj	7109	82	7104	87	14214	69	2943	20	3464	87	1570		3091	—	—
Trnovo															
Tučepi															
Tunice	7381	80	7231	01	14612	81	1293	—	2716	38	—	—	2720	—	49
Trebnje															
Vel. nedelja . .	1523	11	1811	22	3334	33	435	—	440		60	—	160	—	123
Velke Lašče . .	67720	85	71587	11	139307	96	13504	86	24398	32	14385	75	21476	21	436
Velikovo	59772	63	43213	61	102985	24	6829	13	12815	58	16113	97	5191	41	685
Vel. Lošinj . . .	12845	08	7791	99	20637	07	7010	—	310	—	2400	—	160	—	110
Videm	2044	46	2480	16	4524	62	826	—	614	86	1840	—	840	—	192
Vojsko	5446	85	4422	24	9869	09	4572	75	876	60	70	62	56	80	63
Vrhnika	74332	08	42088	53	116420	61	16809	51	19714	43	17956	90	2644	01	262
Vurberg	2220	13	3423	30	5643	43	1564	—	1418	30	1430	—	492	—	86
Vič	14110	21	14307	14	28885	41	5085	24	2791	—	7400	—	221	79	56
Vipava															
Višnja gora . .															
Vodice (Dalm.) .															
Višnjan															
Vodice	33734	04	36919	20	70653	24	8729	—	5865	71	12935	—	18677	58	185
Vrbnik															
Vače															
Vabriga															
Vrlika															
Vrvari															
Zg. Tuhinj . . .	4761	10	4408	23	9169	33	2539	—	1914	35	1664	—	2020	63	211
Zreče	1772	48	1153	62	2926	10	1036	73	1153	62	—	—	—	—	47
Zagvozd	2180	40	2560	—	4740	40	220	—	20	—	—	—	905	—	140
Zg. Besnica . .	17697	40	17119	71	34817	11	8064	45	3538	37	7800	—	5118	99	55
Zibika	2483	10	1956	10	4439	20	1816	40	54	—	400	—	400	—	107
Zila															
Zagradec															
Zatičina															
Zrenj															
Zagorje ob Savi															
Zaostrog															
Ziče	7574	51	5339	35	12913	86	1861	—	2331	28	1910	—	60	—	+3
Ziri	—	—	37298	15	37298	15	14546	21	15886	27	20694	13	7634	—	312
Zminj															
Zužemberk . . .															
Zivogošče . . .															